

gümüşlük akademisi bahçeyazı okuma grubu
serbest okuma buluşmaları - 15
23 kasım 2024, cumartesi
murat gülsoy “istanbul’da bir merhamet haftası”
sunum: rezan turhan

Rezan Turhan (Sunum)

1.BU KİTABI NEDEN SEÇTİM?

- Foça Kitap Kulübü’nün geçen yıl programa aldığı bir yazardı.
- Şimdiye kadar bir eserini okumadığım bir yazardı.
- Deneysel edebiyat konusu ilgimi çekmişti

2- BİYOGRAFİ

- 1967 yılında İstanbul'da doğdu.
- Kabataş Erkek Lisesinde okudu.
- Boğaziçi Üniversitesi Elektronik Mühendisliği Bölümünü bitirdi.
- Aynı üniversitenin Psikoloji Bölümünde yüksek lisan yaptı
- İTÜ Elektrik Elektronik Mühendisliği Biyomedikal
- Mühendisliği programında doktora yaptı

3. KİTABIN ALT YAPISI İLE İLGİLİ ÖN BİLGİLER

A. Edebiyatta deneysellik / Deneysel edebiyat,

Teknik ve stil açısından çeşitli yeniliklere büyük ölçüde vurgu yapan ve bunlarla karakterize olan edebiyat türü.

Laurence Sterne’nin 1759’da yazdığı “Tristram Shandy, Bir Beyefendinin Hayatı ve Görüşleri” kitabı bu alanda yazılmış ilk eser olarak görülüyor.

Bugün, Italo Calvino, Michael Ondaatje, Gertrude Stein, E.E. Cummings ve Julio Cortazar gibi isimler deneysel yazına katkıda bulunmuş deneysel edebiyatçılarıdır. Bu isimler deneysel edebî çalışmalarında gerek form, gerekse stil, dil, yapı, ses ve diğer birçok edebî öğeyle oynamış, yenilikler ve değişiklikler getirmişlerdir.

Deneysel edebiyatın kökeni Fransa’da ortaya çıkan QULİPO (Quvroy de Litterature Potentielle) grubuna dayanır. “Potansiyel Edebiyat İşçiliği” anlamına gelen ve çoğu matematikçi ile edebiyatçıdan oluşan bu grubun başlıca amacı edebiyatı matematik, satranç, mantık gibi başka disiplinlerden biçimler ödünç alarak genişletmeye çalışmaktır

Böylece edebiyatın özünü deşerek, onu parçalara bölüp yapısal birimlerine ayırarak kendi içinde nasıl bir noktaya varabileceğini görmek istemişlerdir.

Matematik ile edebiyatı birleştirme yolunda deneye girişen QULİPO“cular bu amaçları doğrultusunda değişik yöntem ve teknikler geliştirmişlerdir.

B. Max Ernst Kimdir?

Max Ernst (2 Nisan 1891 – 1 Nisan 1976), Alman ressam, heykeltıraş, grafik sanatçısı ve şair. Dadaizmin ve Gerçeküstücülüğün en önemli temsilcilerinden biri.

Yasamın içinden malzemelerle yasama ait olmayan şeyleri görüntüleyen gerçeküstücü ressam. Max Ernst resimlerinde düşsel objelere ve bilinçaltının çağrışımlarına yer vermiştir.

• Dadaizm'den de etkilenmiş ve kitlelerin görmeye alıştığı her şeyi, onlara yabancılaştırarak yeniden sunmuştur.

- Geleneksel olana yapıtlarıyla karşı çıkmıştır.
- Savaşı kınamış, yaşamın gülünç yanlarını ortaya çıkarmıştır.
- Ernst bunu dinginlikle, figürlerindeki durağanlıkla ve umutsuz ifadelerle vermiştir
- Bir Merhamet Haftası (Yedi Ölümcül Element)1934 (Murat Gülsoy'a esin kaynağı olan kitabı)
- Max Ernst, 1 Nisan 1976'da Paris'te öldü.

4- MURAT GÜLSOY'UN YAPITLARI

Yazarın 24 tane kitabı var

• 1992-2002 yılları arasında Selçuk Akman ve Nazlı Ökten ile birlikte Hayalet Gemi dergisini çıkardı. Bu dergide öykü ve deneme türünde yazılarını yayımladı.

• Yazarın ilk kitabı Oysa Herkes Kendisi ile Meşgul (1999'da yayımlanmıştır)

• İkinci öykü kitabı Bu Kitabı Çalın (2000) Bu kitapta 12 olaydan hareket eden 12 klasik vaka örüntüsü yer almıştır (2001 yılında Sait Faik Öykü ödülünü kazanmıştır)

• 1992-2002 yılları arasında Selçuk Akman ve Nazlı Ökten ile birlikte Hayalet Gemi dergisini çıkardı. Bu dergide öykü ve deneme türünde yazılarını yayımladı.

• Yazarın ilk kitabı Oysa Herkes Kendisi ile Meşgul (1999'da yayımlanmıştır)

• İkinci öykü kitabı Bu Kitabı Çalın (2000) Bu kitapta 12 olaydan hareket eden 12 klasik vaka örüntüsü yer almıştır (2001 yılında Sait Faik Öykü ödülünü kazanmıştır)

• 602. Gece Kendini Fark Eden Hikâye Bu kitabı Murat Gülsoy'un poetikası olarak değerlendiriyorlar Aristoteles' in POETİKASI ile bağlantı kurarak (Aristoteles in kitabı şiire özgü ve şiir niteliğinde olan düşünce, anlayış ve söyleniş)

• Son kitabı Kıyamet Sonrası Olağan Bir Gün (Zamanın durduğu, hep aynı günde, belki de hep aynı gecede devam eden hayat. Kıyamet sonrası o günde anıların belirsizleştiği, yaşamla ölümün birbirine geçtiği, eşyanın anlamsızlaştığı bir dünya. Umudun belki de sadece zeytin ağacının dalında, zeytin yaprağını çiğneyen bir kadının göbek kordonunda saklandığı bulutsu bir evren.)

5-KİTABIN İÇERİĞİ, ANLATTIĞI KONU, TEMEL TEMA VE ELE ALDIĞI KONULAR/İZLEKLER

Murat Gülsoy'un bu roman deneysel roman türünün bir örneğini oluşturmaktadır.

İnsanların kendi iç dünyalarına ulaşarak, aslında kendilerine ulaşmalarını sağlamak.

Yazar Max Ernst'in Bir Merhamet Haftası kitabından ve kolajlarından da yararlanarak bir insan kolajı oluşturmaya çalışmıştır.

Yazar daha önce tanıştığı yedi kişiye yedi kolaj resmi Pazar gününden başlayarak gönderir. Ali, Yağmur, Halil, Deniz, Ayşe, Akın ve Erol adlı kişilerden resimlere bakıp içlerinden geleni "otomatik yazı" biçiminde yazmalarını ister.

Üslup ve tür konusunda herhangi bir öneride bulunmaz. Resimleri ulaştırmak konusunun dışında herhangi bir iletişimde bulunmaz

Araştırmalardan edinilen bilgilere göre bu yedi gün ve kişiler Max Ernst' nin Yedi Ölümcül Element Hem haftanın yedi gününü hem de yedi kişinin de özellikleridir.

Murat Gülsoy "İstanbul" sözü ile İstanbul'un yedi tepesini de kastettiğini söylemektedir.

6- ROMANIN KAHRAMANLARI

EROL “ÇAMUR (Yazarın eski dostu) Erol yazar olmak istemiş fakat bu arzusunu gerçekleştirememiştir. Yazarın resimler hakkında yazı yazma teklifi, bu isteğini hayata geçirmek için bir fırsat niteliği taşır. Erol, resimleri değerlendirirken, başkahramanın kendisi olduğu kurmaca bir metin yazar.

HALİL “SU” (Emekli ve yaşça büyük) (yazarın arkadaşı Ferhan’ın babası,) Resimleri yorumlarken, gençlik yıllarından iş arkadaşı Şermin’i hatırlar. Dul bir kadın olan Şermin erkekler tarafından rahatsız edildiğini Halil Bey’e anlatır. Halil Bey ona yardım etmek ister. Halil Bey, Şermin’den çok etkilense de yeni doğmuş oğlunu ve karısını düşündüğü için ona karşılık veremez. Ancak yıllar geçse de Şermin’i unutamadığını proje yazılarında itiraf eder

ALİ, “ATEŞ “gönderilen resimler hakkında yazı yazarken, kendi geçmişinden ve içinde bulunduğu ana kadar yaşamıyla ilgili birçok detaya değinir. Öğrencilik yıllarından başlayarak arkadaşları ile ilişkileri, yaşadığı farklı olayları bütün ayrıntıları anlatır.

YAĞMUR, “KAN” (Üzgün, kırgın) yazarın amcasının kızıdır. Resimler hakkında yazı yazarken, yazar ile ilgili bilgi verir. Kaybettiği ebeveynine karşı özlemini dile getirir. Aynı apartmanda kaldıkları bir akraba evinde geçen çocuklukları özlemle anlatılmaktadır erişilmesi zor cümlelerle ifade edilir

AYŞE “GÖRÜNÜM» . Resimlerin gönderiliş amacını sezen tek kişi (PROFESÖR): Yazarın üniversite yıllarından hocasıdır. Her resim ile ilgili yorumlarını yapar. Yazılarında; evliliğinden, yaşadığı sorunlardan ve eşinden boşanma sürecinden yola çıkarak kadın-erkek ilişkilerine de değinir. Gönderilen resimlerle, özel yaşantısı arasında bağlantı kurar. Resimlere bilimsel bir yaklaşımı vardır. İleti Tanrı diliyle yazılmıştır

DENİZ «SİY AHLIK» (Anneliği ile kadınlığı arasındaki o ışısız alan) Yazarla aralarında eskiden bir yakınlaşma olmuş, şimdi ise bir çocuk annesidir. Kendisini kolajların akışına bırakan, kontrolsüz, yazarın istediği “otomatik yazı”ya en iyi örneği sunan kahramanımızdır. Öyle ki yazılarında kendisini kaptırışı, noktasız, virgülsüz, büyük harfsiz içinden geldiği, aklına estiği gibi yazdığının da bir göstergesidir. Bu akış anne olmasının, kadınlığını ihmal etmesinin üzerine kurulmaktadır. Anneliği ile kadınlığı arasındaki o ışısız alan okuyucuya, onun “siyahlık” elementinin temsilcisi olduğunu hissettirir. Diğer yazarlara farkla sitem etmeden yazılarına başlamış ve sürdürmüştü

AKIN; “BİLİNMEYEN» (Erişilmesi zor) Resim evli ve çocuklu olan Akın’a üniversite yıllarında âşık olduğu Süsen’i çağırıştırır. Devrimci bir kız olan Süsen, bir gün Akın’a telefon ederek peşinde birilerinin olduğu söyler ve ondan kendisine yardım etmesini ister. Ancak Akın korkar ve Süsen’e yardım etmez. O gün gözaltına alınan Süsen’den bir daha haber alamaz. Akın şiirsel bir üslupla yazdığı yazılarda Süsen’e olan aşkını ve onu yarı yolda bırakışının üzüntüsünü dile getirir

7-YAZARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Yaratıcı yazarlık konusunda ders verecek yetkinlikteki birkaç yazardan biridir.

Büyübozumu, yaratıcı yazarlık kitabında da görüldüğü yazma konusunda insanlara ulaşmayı seçmiştir.

Türkiye de tanınmış yazarlar arasında adı çok geçmemektedir. Eserleri ile ilgili filim yapılamamış, yine sahneye konan bir eseri yoktur

Havana Öngeoğlu,

Muray Gülsoy 1967’de İstanbul’da doğmuştur. İlk olarak 1984’de Boğaziçi Üniversitesi Elektrik Mühendisliği bölümünü üniversite sınavında ilk beşe girerek kazanmıştır. Üniversiteyi

bitirdiği yıllarda yüksek lisans yaparak ilgi alanı olan psikolojiye yönelmiştir. Psikoloji bölümü kendi ilgi alanıyla örtüştüğü için mühendislik, psikoloji ve tıbbın kesiştiği biomedikal mühendisliğinde doktorasını yapmıştır. Bilgisayarın Türkiye’de ilk yaygınlaşmaya başladığı yıllarda bilgisayarın olanaklarını tanıyınca arkadaşlarıyla birlikte dergi çıkarma fikri oluşmuş ve 1992-2002 yılları arasında arkadaşlarıyla Hayalet Gemi dergisini çıkarmışlardır.

2001 yılı Sait Faik Hikâye Armağanı; “Bu Kitabı Çalın” adlı kitabına, 2004 yılı Yunus Nadi Roman Ödülü; “Bu Filmin Kötü Adamı Benim”, 2013 yılı Notre Dame de Sion ödülü; “Baba Oğul ve Kutsal Roman”, 2014 yılı Sedat Simavi Edebiyat Ödülü; “Gölgeler ve Hayaller Şehrinde” adlı romanlarına verilmiştir Öykü ve romanları çeşitli dillere (İngilizce, Fransızca, Almanca, Çince, Japonca, Makedonca, Rumence, Bulgarca, Arnavutça, Arapça) çevrilmiştir.

Açık Radyo’da 1995-2002 yılları arasında Hayalet Gemi, Simgeler Sözlüğü, Ubor Metenga gibi programlarda yer alan Gülsoy 2010-2013 yılları arasında TRT TÜRK kanalında Açık Şehir programında Sinemada Edebiyat Uyarlamaları’nı hazırlayıp sunmuştur. Murat Gülsoy aynı zamanda 2004’den beri Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi’nin Genel Yayın Yönetmenliğini ve 2014’den beri Boğaziçi Üniversitesi Nâzım Hikmet Kültür ve Sanat Araştırma Merkezi müdürlüğü görevini yapan Gülsoy Eylül 2023’te emekli olmuştur. Ayfer Tunç ile “Diyaloglar” birçok okuru bir araya getirmiştir.

Yazar olmayı Gülsoy’a düşündürten şey; 17- 18 yaşında Oğuz Atay okuması olmuştur. Atay’ı okuması ile birlikte edebiyatın kendisini de kapsadığının ve ruh dünyasına hitap ettiğinin farkına varmıştır. Oğuz Atay okuması kendini ona çok yakın hissetmesine sebep olmuş ve Atay’ın mühendisliği, çok çağdaş, modernist bir çizgide olması, deneyselliği Gülsoy’u etkileyen en önemli yönlerden birisi olmuş ve bu okumalarla birlikte edebiyata ve yazamaya ilgisi başlamıştır. Gülsoy üniversite yıllarında Türk ve dünya edebiyatının kült eserlerinden fazlasıyla beslenmiştir. Bu yılların akabinde bilgisayarın vermiş olduğu olanaklarla birlikte yazdıklarını yayımlamak için bir grup arkadaşıyla birlikte Hayalet Gemi isimli bir dergi çıkarmaya başlamışlardır. 1992’den 2002’ye kadar düzenli olarak dergi çıkartılmıştır. Bu durum Gülsoy’a ve beraberindeki birçok yazara çok şey kazandırmıştır. Gülsoy’un vermiş olduğu bir röportajda en çok etkilenmiş olduğu ve tavsiye edeceği kitaplar sorulduğunda şu kitapları sıralamıştır:

Yusuf Atılgan; Anayurt Oteli, Oğuz Atay; Tehlikeli Oyunlar, Orhan Pamuk; Kara Kitap Yaşar Kemal; Yer Demir Gök Bakır, A. Hamdi Tanpınar; Saatleri Ayarlama Enstitüsü, Franz Kafka; Dava, Jorge Luis Borges; Kum Kitabı, Jon Fowles; Fransız Teğmenin Kızı, George Orwell; 1984, Albert Camus; Yabancı...

Murat Gülsoy Deneyimim

Ben Murat Gürsoy ile 2007 yılında çevirmen ve akademisyen arkadaşım Oğuz Baykara aracılığı ile Boğaziçi Üniversitesi’nde şahsen tanıştım. Hayallerimden bahsedince bana Ryunosuke Akutava’nın “Raşomon”, 2004’te yayımlanan kendi inceleme kitabı “Büyü Bozumu: Yaratıcı Yazarlık” ile birkaç kitap tavsiyesinde bulundu. Yaşıttım saydığım çok çalışkan ve üretken biriydi. Enerjisi, konuşması ve Türkçe’yi kullanışı beni çok etkiledi. Daha sonra kitabı alıp okudum. Bana katkısı oldu, bakış açısı oluşturdu.

2017’de basımı yapılan “Öyle Güzel Bir Yer ki” romanı, 2018’de beşinci basımı yapılan “İstanbul’da Bir Merhamet Haftası” romanını, 2023’te yayımlanan “Ressam Vasıf’ın Gizli Aşklar Tarihi” adlı belgesel romanı aldım. Her bir yapıtı bende başka bir etki yaptı. Aynı yazım yaratımları olarak karşılık buldu bende. Yaratıcılığını, farklı türler denemesini, Türkçe’yi kullanmasındaki ustalığını ok sevdim.

İstanbul'da Bir Merhamet Haftası

Yazarın üçüncü romanı olan İstanbul'da Bir Merhamet Haftası'nın ilk basımı 2007'de yapılmıştır. Ben Can yayınlarının 5. basımından okudum. Roman Çince, Makedonca, Bulgarca ve Arapça'ya çevrilmiştir. Can Yayınları tarafından okura sunulan kitabın tanıtım yazısı şöyledir: “Bir kitabın bize yeni bir dünyanın kapılarını aralamasını ya da kendi deneyimimize farklı ve daha parlak bir ışık tutmasını bekleriz çoğu kez. Çaresiz bir anlam arayışıdır bu. Murat Gülsoy, İstanbul'da Bir Merhamet Haftası'nda, bu çaresizliğin insani boyutunu aramaya çıkarken okurlarını da peşinden sürüklüyor. Kimi zaman ürkek, kimi zaman saldırgan kahramanları, kimi zaman şiirsel, kimi zaman mekânîk üsluplarıyla bizi "bakmaya" davet ediyorlar. Ancak, Gülsoy'un edebiyatı, röntgenci heveslerden uzakta, arka pencereye değil, yazıdan bir aynaya bakmaya çağırıyor okurunu. Anlamı kendinde gizli bir dünyayı seyre dalan insanların zihinlerinde geziniyoruz. Bir şeye, dünyaya, insanlara bakmanın kendimize bakmak; kendimize bakmanın bir şeye, dünyaya, insanlara bakmak olduğunu hissederek...” Bu yazı benim kitabı daha içselleştirerek ve dikkatli okumamı sağladı.

İstanbul'da Bir Merhamet Haftası, kendilerinden Sürrealizmin temsilcilerinden Max Ernst'ün yedi resmini, yedi gün boyunca yorumlamaları istenen yedi kişinin, yazma eylemini gerçekleştirirken kendi geçmişleriyle yüzleşmelerini anlatır. Karakterlerin en belirgin ortak özelliği, yazarı tanımaları ve onun projesine dahil olmalarıdır. Projeci yazar, hayatlarında bir şekilde bulunduğu, kimi akrabası, kimi eski bir arkadaşı olan bu yedi kişiye, pazar gününden başlayarak haftanın her günü ayrı bir resim gönderir ve onlardan resimleri yorumlamalarını ister. Proje boyunca yedi kişi ile resimleri ulaştırmak dışında herhangi bir şekilde iletişim kurmaz. Onlardan, sadece resimlere bakıp içlerinden geleni “otomatik yazı” olarak yazmalarını ister. Üslup konusunda ise herhangi bir kısıtlama yoktur. Bu yüzden her biri yazılarını farklı bir edebi türde ve üslupta kaleme alır. Projeci yazar, yedi kişinin oluşturduğu bu metni kitaplaştıracak ve herkese yedişer tane verecektir. Romanın kahramanları olan Ali, Yağmur, Halil, Deniz, Ayşe, Akın ve Erol, Ernst'ün resimlerini yorumlarken, bilinçaltılarında saklı kalmış birçok meseleyi gün yüzüne çıkarır. Romandaki olay örgüsü ismi belirtilmeyen projeci yazar etrafında şekillenir. Projeci yazar Gülsoy bu durum hakkında şunları söyler:

“Romanıma dönüp baktığımda diyebilirim ki, hepsi aslında bir şeyleri itiraf ediyorlar. İtiraf etmek, bir anlamda bağışlanmayı, merhamet edilmeyi beklemektir.”

Projeci Yazar - Ali Arasındaki İlişki: Romandaki olay parçalarından birini Ali'nin hikâyesi oluşturmaktadır. Projeci yazarın üniversiteden eski bir arkadaşı olan Ali, resimleri yorumlarken geçmişe gömdüğü büyük bir sırrını ifşa eder. Bütün karakterler geçmişe dair bir şeyler itiraf ederken, en şaşırtıcı itiraf Ali'den gelir: “En büyük itiraf Ali'den geliyor. En sade dille yazan, en görüldüğü gibi olan, en yalınkat karakter Ali ama bir yandan da en büyük sırrı taşıyan ve sonra da itiraf eden yine Ali.” Max Ernst'ün resimleri, evli ve bir çocuk babası olan Ali'yi üniversite yıllarına götürür. O yıllarda Pervin diye bir kızla birlikte olmaya başlar. Bir kadınla ilk kez cinsel birliktelik yaşayan Ali, bunu hiçbir arkadaşına anlatmasa da içten içe kendini arkadaşlarından üstün görür. Aralarında bir aşk ilişkisi yoktur. Ali, Pervin'i sene sonunda başka bir erkekle görmeye başlar ve kıskanır. Ama Pervin, o adama gerçekten âşık olduğunu söyler ve Ali'ye hakaret ederek gider. Bir daha hiç görüşmezler. Bu sırada Ali, okuldan iyice uzaklaşır ve yaşamında yeni bir dönem başlar. Hayatına İlhan diye birisi girer. Kendine epikürücü diyen İlhan, Moda'da, entel sohbetlerin yapıldığı bir çatı katı dairesinde yaşar. Giriş kapısında “Ben'cil Manifesto” asılıdır. Doğuştan karizmatik bu insanın evinde her akşam toplanan gençler entel sohbetler yapar. Ali de bu toplantılara katılmaya başlar ve ortamda İlhan'dan sonra dikkat çeken ikinci kişi olur. Bir gece Pervin hikâyesini anlatınca herkesin ilgisini kaybeder. Yüksek lisans öğrencisi olan İlhan, bir süre sonra üniversiteden atılır. O gece Ali ile dışarı çıkarlar. İlhan hiç tanımadıkları birisinin evine girmeyi teklif eder. Orta yaşlı bir

çiftin evine girerler, sıktıkları spreyle çifti bayıltırlar. Daha sonra mutfakta kalan yemekleri yerler. Ali ise İlhan'ın haberi olmadan evdeki mücevherleri çalar. İlhan'ın evine döndüklerinde hasılatı gösteren Ali, İlhan tarafından büyük bir tepkiyle karşılanır. İlhan'ın eve girme sebebi sadece kendini ispatlamakten, Ali hırsızlık yaparak olayı farklı bir boyuta taşımıştır. İlhan evden çalınanları bağışlamayı teklif eder. Fakat Ali bir kısmını alarak Antalya'ya gider. İlhan'la bir daha hiç görüşmezler. Ali, yıllardır içinde taşıdığı bu sırrı, projeci yazarın gönderdiği resimleri yorumlarken itiraf eder.

Projeci Yazar - Yağmur Arasındaki İlişki: Olay parçalarından bir diğerini projeci yazar ve Yağmur arasındaki ilişki oluşturur. Yağmur, projeci yazarın kuzenidir. Amca çocukları olan bu iki kişi yıllardır görüşmüyorlardır. Projeci yazar hakkında en çok bilgi veren Yağmur'dur. Resimleri yorumlarken çocukluk anılarında kaybolan Yağmur, kaybettiği anne ve babasını çok özleyen ve çocuk kalmayı arzulayan birisidir.

Projeci Yazar - Halil Arasındaki İlişki: Halil, projeci yazarın arkadaşı Ferhan'ın babasıdır. Yedi kişi arasından yaşça en büyük olanıdır. Yazar, resimleri ona sabahları teslim eder. Halil Bey, bu resimleri yorumlarken, memleket meselelerinden, aile meselelerine kadar birçok konuyu eleştirir. Onun da bilinçaltında sakladığı birçok şey vardır. İçten içe karısının ölümünü hayal eder. Onun kendinden önce ölmesini ister. Halil'in asıl itirafı ise gençlik yıllarında yaşadığı bir hadisedir. Max Ernst'ün resimlerinden birinde yer alan bir kadını görünce Şermin'i hatırlar. Şermin, Halil Bey'in gençlik yıllarında memuriyet yaptığı dairede çalışan dul bir kadındır. Bütün erkekler onun peşindedir. Genç kadın bir gün, bu durum karşısında yaşadığı sıkıntıyı Halil Bey'e açar. Halil Bey de üzüntüsünü gidermek için onu yemeğe çıkarır. Biraz sarhoş olduktan sonra Şermin, Halil Bey'in gözlerinin içine bakarak aşk şarkısı söyler. Halil Bey çok etkilenir. Bir yandan ona karşılık vermek isterken, bir yandan da oradan kaçıp gitmek ister. Karısı henüz kundakta olan Ferhan'la evde onu beklemektedir. Şermin'in gözü yaşlı bir şekilde kalkmak istemesiyle gece son bulur. Evine dönen Halil Bey, sabaha kadar uyuyamaz ve oğlunun başında bekler. Fakat yıllar geçse de o geceyi unutamaz.

Projeci Yazar - Deniz Arasındaki İlişki: Deniz'in etrafında şekillenen olay parçası ise romanda yer alan en karmaşık üslupla anlatılır. Bilinç akışı tekniği ile yazan Deniz, resme baktığında hissettiklerini noktalama işaretleri kullanmadan ve anlamlı cümleler kurma amacı gütmeyen, içinden geldiği şekliyle yazar. "Yazı mutsuzun aynasıdır." diyen Deniz, Gülsoy tarafından şu şekilde değerlendirilir: "Denizin yazı yoluyla ifade ettikleriyle yazma biçimi birbirine sıkı sıkıya bağlı... Kendi hayatının ritmini, o sıkışmışlığı, o telaş içindeliği, o zamansızlığı, o tatmin olmamışlığı o türden bir otomatik yazıyla ifade ediyor Deniz. Adeta ketlenmenin dilini arıyor. Bazı insanlar için sözcüklerle kendini ifade etmek çok zordur. Bir an önce benden çıksın, gitsin, uzaklaşsın bu şeyler diye düşünürler. Sanırım Deniz de hayatının bu döneminde böyle bir ruh durumunda."

Projeci Yazar - Ayşe Arasındaki İlişki: Romandaki en dikkat çeken olay parçasını ise Ayşe'nin yazıları oluşturur. Ayşe üniversitede profesördür. Projeci yazar ise Ayşe'nin eski öğrencisidir. Romanda Ayşe'nin en dikkat çeken kişi olmasının sebebi, resimleri bir akademisyen gözüyle, daha derinlemesine yorumlamasıdır. Gülsoy bu durumu şöyle ifade eder: "Ayşe'nin bakışı doğrudan resimlere odaklanıyor. Ama bir yandan da resimleri birer geçiş nesnesi olarak kullanıyor. Kendi benliğine, hayatına, belleğine geçiyor. Oradan insani olana ulaşacağını bilerek yapıyor bunu. Ama bir yandan da son derece duygusal. Duygusallığını mercek altına alacak kadar da Batılı. Bunun bir paradoks olduğunu bilecek kadar da buralı." Ayşe, bir yandan resimleri yorumlarken, o resimleri birer geçiş nesnesi olarak kullanır ve geçmişini, yaşadığı sorunlu evliliği, eşinden ayrılma sürecini, tek başına büyüdüğü kızı ile ilişkilerini, kadının toplumdaki yerini ve kadın-erkek ilişkilerini sorgular.

Projeci Yazar - Akın Arasındaki İlişki: Projeci yazar ile Akın arasındaki ilişki romanda belirtilmemekle birlikte Akın'ın yazdıkları romanın bir diğer olay parçasını oluşturur. Resimler Akın'ı geçmişe götürür. Akın, resimleri bir şiir üslubuyla yorumlar ve üniversite yıllarında âşık olduğu Süsen'e hitaben yazar. Ömrü boyunca yakasını bırakmayan pişmanlığın sebebi ise en sonunda bir itiraf olarak gelir. Süsen devrimci bir kızdır. Akın, ondan "suskun, kızgın bir kız" olarak bahseder. Süsen'e olan aşkı yüzünden partiye üye olan Akın, onun peşinde bir gölge gibi gezer. Bir gün bir telefon gelir. Süsen, peşinde birilerinin olduğunu söyleyerek, Akın'ın kendisini bulunduğu gardan gelip almasını söyler. Akın ise korktuğu için onu tanıymıyormuş gibi yapar ve telefonu kapatır. O gün Süsen'i gözaltına alırlar, işkence görür. Akın bir daha ondan haber alamaz. Partiden ayrılır. Hiçbir şey olmamış gibi hayatına devam eder. Evlenir, baba olur. Fakat yıllar sonra gelen bu resimleri yorumlarken, Süsen'i hatırlar ve pişmanlığının sebebini itiraf eder.

Projeci Yazar - Erol Arasındaki İlişki: Romandaki bir diğer olay parçasını ise projeci yazar ve eski arkadaşı Erol arasındaki ilişki ve Erol'un iç dünyasında yaşadıkları oluşturur. Hayatının bir döneminde projeci yazar ile dost olan Erol, sonra hayatın farklı bir köşesine savrulmuş olmanın üzüntüsünü yaşamaktadır. Her zaman yazar olmak istemiş, fakat bu isteğini hiçbir zaman hayata geçirememiştir. Erol, yıllar sonra kendisine yorumlaması için resimler göndermek isteyen eski arkadaşının teklifini kabul eder. Bir zamanlar yazacakları eserlerin hayalini kuran iki arkadaş olan projeci yazar ve Erol'un yolları bir yerde ayrılmıştır. Erol, hayallerini gerçekleştiren eski arkadaşını içten içe kıskanır. Resimleri yorumlarken, her günkü yazısına bir epigraf ile başlar. Bu alıntılar çoğunlukla "yazmak" üzerinedir. Erol, resimleri yorumlarken, bir kurmaca metin yazar. Bu metin, zaman ve mekân kavramının belirsizleştiği, üstkurmaca tekniği ile yazılmış bir metindir. Kahramanı yine Erol'un kendisidir. Roman içindeki kahramanın yazdığı bu metinde kahraman, kendisinin bir kurmacanın ürünü olduğunun farkındadır.

İstanbul'da Bir Merhamet Haftası'nı Gülsoy'un diğer romanlarından farklı kılan nokta ise karakterlerin gerçek bir insan gibi kurgulanmaları ve içinde rol alacakları öyküye uygun olarak oluşturulmamalarıdır: "Karakterler, içinde rol alacakları bir öyküye ya da romana uygun olarak yaratılmadılar bu sefer. İşte bana en çok heyecan veren kısmı da bu oldu. Bu romandaki karakterler kendi hayatları için varlar, gerçek insanlar gibi. Projeci Yazar, yedi kahramanı birbirine bağlayan tek ortak kişidir. Onun hakkındaki bilgiler, romandaki yedi kahramanın verdikleriyle sınırlıdır. Projeci yazar hakkında en çok bilgi veren kişi kuzeni Yağmur'dur.

İstanbul'da Bir Merhamet Haftası'nda olaylar, romanın isminden de anlaşılacağı üzere İstanbul'da geçmektedir. Projeci yazar ve resimleri yorumlamalarını istediği yedi kişi de İstanbul'da yaşamaktadır. Roman ismini İstanbul'dan almış olsa da Gülsoy, romanda şehir olarak İstanbul'u ön plana çıkarmak yerine, şehrin roman kahramanları üzerindeki etkilerine işaret etmektedir:

"Roman kişileri İstanbul'da yaşıyor. İnsan yaşadığı coğrafyanın izlerini çok derinlerde taşır. Ben özellikle şehri ön plana çıkarmaya çalışmadım. O kişilerin yaşamındaki doğal izleri kendiliğinden ortaya çıksın istedim. Yoksa İstanbul'un özelliklerinin rol aldığı turist bir metin değil. Burada önemli olan, o resimlere nereden bakıldığının işaret edilmesi."

Romanda dış mekân İstanbul olmakla beraber, yedi roman kahramanının evleri ve işyerleri de iç mekân olarak karşımıza çıkmaktadır. Romanlarında kentli insanın sorunlarına ayna tutan Gülsoy, bu romanında İstanbul insanını odak noktasına almıştır. Roman kahramanları şehrin karmaşasından yorulup kendi kapıları ardına çekilen insanlar olarak resmedilmiştir.

Romanda zaman kronolojik olarak bir haftaya yayılmıştır. Projeci yazar, Max Ernst'ün resimlerini pazar gününden başlayarak sırasıyla cumartesi gününe kadar yedi kişiye ulaştırır. Roman pazar günü Ali'nin yazısıyla başlar, cumartesi günü Halil'in anlatımı iler biter. Hepsi İstanbul'dan ve bu zamandan bakıyorlar resimlere ama hepsinin gördükleri de hissettikleri de farklı. Çünkü herkes aklının içinde kendi zamanını yaşar.

Romanda zamanlar arası sıçrayış resimler üzerinden gerçekleştirilmektedir. Gerçeküstüçülük akımının önde gelen isimlerinden Max Ernst'ün "Bir Merhamet Haftası" adlı kitabı, Gülsoy'un başucu eserlerinden birisidir. Gülsoy, kitapta yer alan kolaj resimlere bakıp yorum yapmayı sevmektedir. İstanbul'da Bir Merhamet Haftası romanının çıkış noktası ise diğer insanların bu resimleri nasıl yorumladığını merak etmesidir. Roman içerisinde Max Ernst'ün kitabı hakkındaki en detaylı bilgiye ise roman kahramanlarından Ayşe'nin yorumunda ulaşılmaktadır:

"Max Ernst'ün kitabının adı Une Semaine de Bonta, Bir Merhamet Haftası'dır. Alt başlığı Yedi Ölümcül Element. Kitap günlere göre bölümlenmiştir. Her gün aynı zamanda bir elemente (yedi ölümcül elementten birine) karşılık gelmektedir. Aslında yedi ölümcül element yedi ölümcül günahın mülhem bir kavramdır: Gurur, Müsriflik, Şehvet, Öfke, Açgözlülük, Tembellik, Haset. Ancak Max Ernst bunlar yerine farklı 'elementler' kullanmıştır: Çamur, su, Ateş, Kan, Siyahlık, Görüş, Bilinmeyen."

Romanın temasını da, "Max Ernst'in yedi ölümcül elementinin yedi ölümcül günahla betimi" oluşturmaktadır. Roman, yedi gün, yedi insan ve yedi resim üzerine kurulmuştur. Yedi roman kahramanının da gizlediği sırlar vardır. Bu sırlar, romanda açıkça ismi verilmeyen yedi element ve yedi günahla ilişkili sırlardır. Max Ernst'ün resimlerine bakarken geçmişe giden her kahraman, bilinçaltına gömdüğü sırlarını itiraf eder. Saniye Köker, "Deneyisel Edebiyat Bağlamında Murat Gülsoy'un İstanbul'da Bir Merhamet Haftası Adlı Romanının İncelenmesi" adlı makalesinde romanı, bir resim sergisindeki insanların, aynı resmi farklı duygu ve düşüncelerle yorumlamasına benzeterek şunları söylemektedir:

"Nasıl ki bir resim sergisine giden insanlar, aynı resme baktıkları halde birbirinden farklı duygu ve düşünce dünyalarının içine dalarsa bu yedi kişi de birbirinden farklı âlemlere yolculuğa çıkar. Romanın belki de en önemli kilit noktası buradadır: Yedi kişinin, aynı resme baktıkları halde birbirinden tamamen farklı olan yedi yorumu. Hatta bazı kişiler resimle alakalı hiçbir yorumda bulunmayıp sadece kişisel olarak hissettiklerini, başlarından geçen bir hadiseyi veya geçmişinde yaşadığı bir durumu anlatır. Bu özelliği ile roman yedi kişinin kaleminden, yedi farklı bakış açısından ve yedi farklı üsluptan oluşur. Bütün bu farklılıklara rağmen romandaki kişilerin iki ortak noktası vardır: Bunlardan biri kişilerin birbirlerini tanımıyor oluşları, diğeri ise kişilerin yorumlarının onları geçmişlerine götürmesidir."

Hristiyanlık inancına göre insanların ömürleri boyunca kaçınmaları gereken yedi ölümcül günah şunlardan oluşmaktadır;

1. Superbia (İng. pride): Kibir, kendini beğenmişlik (Lucifer'e atfedilmiştir)
2. Avaritia (İng. greed): Açgözlülük (Mammon'a atfedilmiştir)
3. Luxuria (İng. lust): Şehvet düşkünlüğü (Asmodeus'a atfedilmiştir)
4. Invidia (İng. envy): Kıskançlık, hasetlik (Leviathan'a atfedilmiştir)
5. Gula (İng. gluttony): Oburluk (Beelzebub'a atfedilmiştir)
6. Ira (İng. wrath): Öfke, yıkıcılık, gazap etmek (Behemoth'a atfedilmiştir)
7. Acedia (İng. sloth): Tembellik, miskinlik (Belphegor'a atfedilmiştir)

Max Ernst ise Merhamet Haftası kitabında, "Gurur, Müsriflik, Şehvet, Öfke, Açgözlülük, Tembellik, Haset yerine farklı 'elementler' kullanmıştır: Çamur, su, Ateş, Kan, Siyahlık, Görüş, Bilinmeyen." Romanda bu yedi günahın en çok öne çıkan ise 'şehvet'tir. Romanda yedi günden oluşan yedi bölümde de cinsel öğelere açıkça ve sıkça yer verilir. Resimler yedi kişinin bilinçaltındaki cinselliğin dışarı vurulmasına neden olur.

Resimleri akademisyen bakış açısıyla yorumlayan Ayşe, salı günü gönderilen üçünü resmi şu şekilde yorumlar: "Şapkanın duruşu kadının vajinasını çağrıştırmaktadır. Şapka -burada- vajinanın

dışarıya çıkarılmış halidir. Vajinal bir imgedir. Şapkanın hemen yanı başında başlayan halka devasa bir deliktir. İçinden geçilen büyük bir delik.”

Cinsel imgeler içeren bu üçüncü resim, roman kahramanlarından Ali’ye ise üniversite yıllarında ilk cinsel ilişkiyi deneyimlediği Pervin’i anımsatır: “Resmi yine unuttum. Oysa bu, beni en çok etkileyen resim şu ana kadar. Melek kadının büyülediği adam! Ben miyim o?... Peki melek kadın kim? Hayır dostum, Pervin değil o... Ne ona âşıktım ne de bir beklentim vardı. Ama yurt arkadaşlarım uzun eşek oynarken ben sigara içerek ne kadar dayanılmaz bir erkek olduğumu, Pervin’le kaç kez yattığımızı, hangi pozisyonları denediğimizi düşünür, içimden böbürlenirdim.”

Halil ise pazartesi günü gönderilen resimde, yatakta davetkâr şekilde yatan bir kadın görünce Şermin’i hatırlar: “Girecek mi kadının koynuna? Kadın da davetkâr. Adam da put gibi duruyor. Kadını bu yüzden iyice ateş basıyor, helmeleniyor, bir o yana bir bu yana dönüyor, gerdanını memelerini, baldırlarını gösteriyor ama farkında değilmiş gibi yapıyor... Eskiden dairede bir Şermin vardı. Çok gösterişli bir kadındı...”

Anlaşılması en güç metni kaleme alan Deniz ise salı günü gelen üçüncü resmi yorumlarken, kocasını aldattığını ima eden bir itirafta bulunur gibidir: “Neden o kadar hazırdır her şeye neden aralıktır dudakları konuşurken titrer memeleri sertleşir uçları adamın gözlerini yakalar çeker kendine nasıl bu kadar hazırdır baştan çıkmaya birdenbire tanımadığı bir arabanın torpido gözüne dayayarak topuklarını aman kırılmasın diye dikkatle alır eline adamını de şaşar hepsi birbirine benzer nasıl bu kadar...”

Yedi günahın bir diğeri olan ‘kibir’ ise Ayşe, Halil ve Ali’de tezahür etmekle birlikte, içlerinden en dikkat çeken Halil’dir. Kimseyi beğenmeyen ve her şeyi eleştiren yaşlı bir adam olan Halil, herkese tepeden bakar ve hiçbir şeyden memnun olmaz; “Herkesten hemen sıkılıveriyorum. Kendi oğlumdan bile. Bize geldiklerinde dakikaları sayıyorum. Ne zaman gidecekler, diye içimden hesaplar yapıyorum.”

‘Kıskançlık’ ve “haset”in en belirgin olduğu kahraman ise Erol’dur. Bir zamanlar birlikte yazar olma hayali kurdukları arkadaşının bu hayali gerçekleştirdiğini gördüğünde onu kıskanır. Yedi gün boyunca resmi yorumlamak yerine içten içe bu kıskançlığın onu nasıl etkilediğini gözler önüne serer.

Yedi ölümcül günahın “tembellik” ve “miskinlik” ise Yağmur’la özdeşleşmiştir. Yağmur akşama kadar evden çıkmayan, kapıların ardında kendine bir dünya kuran birisi olarak tasvir edilir.

Teması, Max Ernst’in yedi ölümcül elementinin yedi ölümcül günahla betimi etrafında şekillenen romanda Gülsoy, diğer romanlarında olduğu gibi kent insanın sorunlarına, kadın erkek ilişkilerine, kırk yaş sendromuna, hayata ve ölüme mercek tutar.İstanbul’da Bir Merhamet Haftası, yedi ana bölüm ve her ana bölümde yer alan yedi alt bölümden oluşmaktadır. Ana bölümler haftanın günlerinden oluşmakla beraber, yedi kişinin ayrı ayrı anlatımlarını içerir. İsimlerini haftanın günlerinden alan her ana bölümün başında Max Ernst’ün bir resmi yer almaktadır. Alt bölümler ise isimlerini, kahramanların yazılarına verdikleri başlıklardan almaktadır. Yedi kahramandan altısı birinci tekil anlatıcı kullanırken, akademisyen olan Ayşe kendinden ‘o’ diye bahsederek üçüncü tekil anlatıcı kullanmayı tercih etmektedir Yazma yöntemi sürrealistlerde “otomatik yazı” olarak kendisini göstermektedir. Bu anlayışa göre kişi, içinden geldiği gibi, zihnini sınırlamadan, hiçbir kaygı gütmeyen, noktalama işaretlerini kullanmadan bilinçaltındakileri kağıda dökmelidir. Romanda, yedi kişiden resimleri yorumlamalarını isteyen projeci yazar da, onlardan bu şekilde yazmalarını istemektedir.

Karakterin düşüncelerini dolaysızca aktarmaya çalışan bilinçakışı, yapıtlarda iç diyalog şeklinde ortaya çıkar. İstanbul’da Bir Merhamet Haftası romanında bu tekniğin uygulayıcısı Deniz karakteridir.

Roman kahramanları Ernst'in resimlerinden hareketle yazmaya başladıktan sonra, ilinçaltlarında gizlenen olaylar rüyalar vasıtasıyla açığa çıkar. Romanda "yazma" eylemi, bilinçaltındakileri dışarı çıkaran bir araçtır. Ernst'in resimleri herkeste farklı bir çağrışım yapmakta ve zihnin derinliklerinde yatanları gün yüzüne çıkarmaktadır. Pazar günü eline geçen ilk resmi yorumlayan Ali, o gece rüyasında yıllardır görmediği ilk aşkını görür.

İstanbul'da Bir Merhamet Haftası, postmodern anlatının ana ögesi olan üstkurmaca (Metafiction) ile kurgulanmıştır. Postmodern anlatılarda yazar-anlatıcı metni yalnızca kurgulamaz, onun nasıl kurgulandığı konusunu malzeme olarak ele alıp onu ikinci bir düzlemde yeniden kurgular. Yazarın/anlatıcının/okurun hep birlikte metnin içinde yer aldıkları, giderek birer roman kişisine dönüştükleri bir ortamda konu, metnin neyi anlattığı değil, nasıl kurgulandığıdır.

Üstkurmaca metinlerde görülen bir diğer özellik de roman kahramanlarının yazma eylemi ile iç içe olması ve "yazmak" ve "edebî türler" üzerine konuşmasıdır. Romanda tüm kahramanlar ya yazı ile meşguldür ya da yazmak istese de bugüne kadar yazamamıştır.

Berna Moran'a göre: Murat Gülsoy Max Ernst'in kolaj yöntemiyle kurguladığı romanını üst metin olarak kullanarak yine kolaj tekniğiyle bir roman kurgulamıştır. Bu bakımdan İstanbul'da Bir Merhamet Haftası romanının ana kurgu unsuru metinlerarasılık düzleminde "kolaj"dır denilebilir. Yedi farklı kişinin yedi günde yazmış olduğu yedişer farklı metnin "kolaj" tekniğiyle bir araya getirilmesi şeklinde kurgulanan İstanbul'da bir Merhamet Haftası romanının üst metnini oluşturan eser de kolaj tekniği ile meydana getirilmiştir.

Romanın metinlerarası düzleminin yansımalarından bir diğeri ise epigraflardır. Kahramanlardan Erol, resmi yorumladığı her metine bir epigrafla başlamaktadır. Alıntılanan bu metinler "yazma" eylemi üzerinedir. İlk metin Platon'un Şölen adlı eserinden, ikinci metin Laurence Sterne'nin Tristram Shandy, Beyefendinin Hayatı ve Görüşleri eserinden, üçüncü metin Stefan Zweig'in Sabırsız Yürek romanından, dördüncü metin Miguel de Cervantes Saavedra'nın La Manchalı Yaraticı Asilzade Don Quijote romanından, beşinci metin Dostoyevski'nin Karamazov Kardeşler'inden, altıncı metin John Fowles'in Fransız Teğmenin Kadını eserinden, yedinci metinse L. Pirandello'nun Altı Şahıs Yazarını Arıyor eserinden alıntıyla başlamaktadır. Bu alıntılar Erol'un metinleri hakkında bir ön bilgi mahiyeti taşımaktadır. Erol, projeci yazarı gördüğü rüyayı anlatırken epigraf kullanma sebebini şu şekilde açıklamaktadır: "Sevdiğim kitaplardan büyük büyük bölümler seçiyordum bu metinlerin başına koymak için... Galiba kendimce bir mesaj vermeye çalışıyordum sana. Edebiyatla ilgili."

Romanda metinlerarası yankılardan bazıları da Erol'un metinlerinde bahsi geçen kitap, yazar ve film isimleridir. Aşk Filmlerinin Unutulmaz Yönetmeni, Barton Fink, Shining filmleri, Paul Auster'ın Kehanet Gecesi romanı bunlardan bazılarıdır. İstanbul'da Bir Merhamet Haftası, Türk edebiyatında deneysel edebiyat açısından önemli bir yerde durmaktadır. Gülsoy, bu romanında da teknik ve stil açısından çeşitli yenilikler denemiştir. Her romanında farklı bir teknikle okurunu şaşırtmayı başaran Gülsoy, bu romanıyla, Türk edebiyatında benzerine pek rastlanmayan bir anlatım biçimiyle karşımıza çıkmaktadır.

Fatoş Öcal,

Ne diyorlardı bu edebiyat türüne deneysel edebiyat mı oğuz ataydan sonra ilahi murat gülsoy oulipo mı vallaha da billaha da edebiyat iççiliği istanbulda merhamet haftası gülsoy yememiş içmemiş okumuş yazmış işçi tutmuş matematikçi iştirakçisi işçileri haftanın yedi günü yazdırmış da yazdırmış otomatik projeci günlerce gecelerce düşündürtmüş e neokorteks bu bu insanı bir buldu mu çocukluğu mu dersin ana ata soy sop düz gidersin delirirsin alimallah loplara kapıları bir bir açılır sadece erolu, ayşeyi aliyi akını halili denizi yağmur mu resimler max ernstin o deli resimleri

gerçeküstüymüş de yahu bize resmin kendisinden öte bir anlamı olduğunu öğreten mi oldu sınıf devlet kitap 360 çevir evir çevir çevir neymiş yedi elementmiş ateş kan çamur vs bi de yani niye yani tanrının insanı yarattığı ilk günde yazdırıyorsun di mi öyle kolay mı kopmak kolay mı göbekten ete kemiğe bürünmek ne diyecek ki boş adam ali mesela demiş valla bir demiş bir demiş dedikçe demiş o paraları ne yaptı acaba boş boş durup durmuş ali bağ da bağ çiçekli ama ama kupkurudevlet devlet pervine bize altını üstünü öğrettiler düpedüz gerçeği öğrettiler devlet dersi onun dersi o neyse siz öyle gerçeküstü halil ya halil torun torba sabibi görev adamı resimlere bakıyor bakmasına da o bildiğini anlatıyor engin engin yetersiz emekli emek vermiş 101 deyim dayım benim deyim dayım hangi işçi diyebilmiş filan o da ne ki yağmur canım yağmur nasıl da bir boşlukta söyleyeceği çok şey var kasıcısı kesicisi jön erk sivri uzun dimdik söyleyemiyor dünyası iki ev arasındaki o boşlukta asılı bez bebekleri doldur boşalt kassandra gözünden bilmiş yazarın yazar olacağını ta o zamanlar ama ne gam projeci yazar projesinde cokingde iri diri dik o da tutunsa anlatsa anlatsa uzun uzun yok kısa fiilli fiilli yerli yerli gerçeküstü mak ernst umuru değil deniz on iki olimposlu dip dalga gel git ak ak git gidebildiğin yere projeci yazar iltimasçı iltimas projeci grup iltimas yazı protest kırık kırağı o yabanıl gece başka gündüz başka tak takıştır sür sürüşdür inadına piyasa vakti koca koca horul horul tir mir yatak ev çocuk dört duvar gerçeklik ara yüz yok haz yok freoud yolluğu kierkegaard özü özgür arayış aranıyoooooooooor kapının dışı içi ayşe projeci akıl hocası hop oturup hooop resim tamam ernst onda kapının içi ağır işçi dışı bilim hoop boca problem hipotez 370 dır dır academia dır dır ayşe yalnız yalnız resimler sandviçler yutak yutak gerçek düğüm boğaz kıldan ince kılıç çat dökül dökül koca yok kız öçte gerçek süsensiz süslü akın akın çavlan havalı havadar şiir bal damlalı ağzı yapıştır imgeyi öp öp kayıp korkak aranıyor ittir, itir ara ölü mikrodalga düşleri ayrık ikiye ölü süsen iris sevgi gökkuşağı rengarenk madam bovary serin pudramsı kök hayat koşe kapmaca raptu zapt Zeus emretti Aeolus esti esti o yana erol sürüklenmekte projeci kıllı börtülü sallamıyor salım salım erntsi neyin okur okur döner okur bir daha okur grup okur döner döner okur ulysses kat kat ne kat be tat ta tat altından üstünden içinden gerçek üstü altı içi dışı duplin kum seddi erol rüyasına doluşmuş yazılı yazılı şölenle platon shandy zweig azizenin melekın üstüne boşalıyor çamur deryası kurtta kurban kurban da.

TÜR TÜR TÜRLÜ TÜRLÜ DENEYSEL Mİ!

Sevgi Çifter,

İstanbul'da Bir Merhamet Haftası öykü, roman, inceleme dalında üretken bir yazar olan Murat Gülsoy'un 2007 yılında yayımladığı 11. kitabı. Kendisini kitaplarının yanı sıra 2021 yılında Boğaziçi Üniversitesi'nde haksız rektör atanmasının ardından birçok meslektaş gibi yıllardır emek verdiği üniversitesine girmesine izin verilmemesinden de tanıyoruz. Gülsoy romanı resimler üzerinden kurgulamış. Kitapta kullanılan resimler Max Ernst'in Une Semaine De Bonte: A Surrealistic Novel in Collage adlı, Türkçe baskısı 2002 yılında 6:45 Yayınları tarafından Merhamet Haftası adıyla yapılan kitabından alınmış. Bunlar yazarın romanın en sonuna yazdığı nottan alınma.

Özünde kitap birbirlerinden habersiz, birbirini tanımayan 7 kişinin, adını bizim bilmediğimiz bir kişiden; X diyelim, her hafta başında resimde gördüklerini ve hissettirdiklerini kâğıda dökmelerinin istendiği bir notla gelen birer resim almaları ve bu resimler üzerine düşünerek yazmaları üzerine kurulu. Romanın yazarı Murat Gülsoy yazma ve kurgu üzerine kafa yoran, bu konuda deneysel çalışmalar yapan bir yazar. İstanbul'da Bir Merhamet Haftası da yazarın bu deneysel çalışmalarından biri.

Gülsoy Max Ernst'ün 7 resmini kolaj tekniğiyle romandaki her bölümün başına yerleştiriyor, romanı kuranın hiç sözü yok romanda sadece 7 anlatıcının anlatılarında X'in hakkında bilgi edinebiliyor, söylediklerine tanıklık edebiliyoruz. 7 anlatıcı roman boyunca resimler üzerinden kendilerini anlatma olanağına kavuşurken, Gülsoy da yapmak istediğine ulaşıyor: Birbirini

tanımayan 7 kişinin ortak resimler üzerine düşündüklerini bir araya getirerek bir proje oluşturmak.

Yazar ilk gençliğinden beri edebiyatla ilgili olduğunu söylese de eğitimini aldığı teknik düşünme romanda kendini gösteriyor. Yazarın başka kitaplarını okumadığım için – Büyübozumu/Yaratıcı Yazarlık haricinde- en azından bu romanı için bunu söyleyebilirim.

Romanda; Ali, Yağmur, Halil, Deniz, Ayşe, Akın ve Erol'un dünyaya bakışlarını, kişisel ve toplumsal sorunlar karşısında aldıkları tutumları, hatta kendileri ile yüzleşmelerini de okuyoruz.

Mektup, makale, şiir, anı gibi yazım teknikleri kullanılan İstanbul'da Bir Merhamet Haftası'nın çıkış noktası olan Max Ernst'ün kolaj romanı Bir Merhamet Haftası hakkındaki bilgileri akademisyen Ayşe'nin kaleminden öğreniyoruz.

X'in üniversiteden arkadaşı olan Ali ilk resimde oldukça tutukken ve belki de göndermem bu yazıyı derken, ikinci resimde beğenilmenin hazzı ile açılıyor ve diğer resimlerde geçmişinden bugününe bir yolculuk yapıyor.

Yine yıllar sonra ilişki kurulan kişi olan Yağmur oldukça şaşırıyor ilk resimde hatırlanmasına ancak sonradan resimle ilgili hissettikleri çocukluğuna götürüyor Yağmur'u ve oraya kilitliyor.

Resimlerle Erol yazar olmak istediğini hatırlıyor, Halil geçmişten Şermin'i çıkarıyor, akademisyen Ayşe kadın-erkek ilişkilerine yoğunlaşıyor kendi özelinden yola çıkarak.

X projesi ile uzun süredir ilişki kurmadığı 7 kişiyi hem geçmişe götürüyor hem kendileri ile yüzleşmelerini sağlıyor hem de düşüncelerini, hissettiklerini yazıya dökmelerini sağlayarak, 7 kişinin kendilerini yazarak ifade etmelerine olanak sağlıyor.

Yazı her şeydir, diyor Murat Gülsoy, onunla her durumda hemhal olabilirsiniz. Siz varsanız yazı da var. Yazı ile var olabilirsiniz.

Murat Gülsoy'dan ilk kurmacamı okumama neden olan sevgili Rezzan'a kitap seçimi için teşekkür ediyorum.

Aysel Sayın,

Geleneksel roman anlayışının dışında yazılmış bu deneysel eserde 7 farklı üslupla Yedi tepeli İstanbul'da 7 farklı kişinin bilinçaltına, derinliklerine, ulaşılamayan yanlarına yaptığımız yolculuk aynı zamanda kendi gerçekliğimize, insanın gerçekliğine yapılan bir yolculuk...

Romanda yazarın yapmak istediği roman kişilerinden Erol'un da ifadesiyle: “ Benim gibi altı kişiye daha gönderdiğin bu resimler... Aslında bizden beklediğin...galiba bu resimlerin uyandırdığı kişisel anıları yazmamız. Sonra da bunları bir kitap yapacaktıydın. Kahramanlarının birbirini hiç tanımadığı ama aynı resimlere bakarak düşündüğü bir roman. Yani şey gibi... Resim sergisi gezen insanlar gibi. Aynı solondadırlar, aynı mekânda... Hatta aynı zaman dilimi içinde... Aynı resimlere bakarlar... Ve her birinin kafalarından ayrı şeyler geçer. Böyle bir ânın romanı...gibi.”(s.256)

Projeci yazar 7 farklı kişinin maillerine, 7 gün boyunca Dadaizm'in ve Sürrealizm' in temsilcilerinden Max Ernst'e ait resimler gönderir. Yazar resimlerin kahramanların zihninde neler canlandırdığını, resimle ilgili düşüncelerini otomatik bir şekilde pazardan cumartesiye kadar her gün yazmalarını ister. Yazarın resimleri gönderdiği Ali, Yağmur, Halil, Deniz, Ayşe, Akın ve Erol resimlere ilişkin düşüncelerinden ziyade bilinçdışıdaki gizli dünyalarını serbest çağrışım yoluyla ifade etmekten kendilerini alıkoyamazlar. Kahramanlar; roman boyunca geçmişlerinden, aşklarından, hayallerinden, hayal kırıklıklarından, isteklerinden, yalnızlıklarından, bunalımlarından, korkularından, mutsuzluklarından... Söz eder. Her birinin aracısız olarak bilinçdışı gerçekleriyle karşılaşırız.

Bu deneysel romanda tek bir anlatıcı yoktur, 7 farklı anlatıcı vardır. Yazar, 7 farklı kişiliğin iç benini anlatan, hayat ve üslup kurgulamıştır. Yazarın kahramanlarından otomatik yazı istemesinin

nedeni onların kendilerini olduğu gibi yansıtmaları, bilinçaltılarının karmaşık dünyasını aracısız ve engelsiz bir şekilde ortaya koymaları içindir. “Sürrealizmde (gerçeküstü) sanat, şuuraltının aracısız ve engelsiz bir aktarımı; sanatçı da iç beninin emirlerini kâğıda geçiren bir otomatır.”

Gerçeküstücülere göre otomatik yazıda şuuraltının akışına, bu akışın devamına engel olacağından noktalama işaretlerine ve imla kurallarına da gerek yoktur. Geçmişinde projeci yazarla aşk yaşamış, evli fakat başka erkekler tarafından arzulanmak üzerine hayaller kuran, gerçek-hayal çatışması yaşayan, kocasını hiç sevmeyen, mutsuz 1 çocuk annesi Deniz; bilinç akışı tekniğiyle, yazım ve noktalama kurallarına uymayarak (gerçeküstücülerin savunduğu gibi) yazar yazılarını.

Romanda kahramanların eğitimleri, sosyal statüleri, yaşları ve doğal olarak üslupları farklıdır. Yazarın hocası olan Ayşe kendisinin de belirttiği gibi “Kişisel olanın metnin önüne geçmesine izin vermemek” (s.174) için resimleri bilimsel bir dille değerlendirir. Ama o da kişisel olanın metnin önüne geçmesini istemediği halde kendi anlatımıyla resme baktıktan bir müddet sonra resimle aşırı bir duygusal yakınlaşma yaşamış, resme baktıktan sonra aklına gelenler tamamen kişisel anılar, gerginlikler, küskünlükler olmuştur. Yine onun ifadesiyle “oysa bu resim daha fazlasını aktarmaktadır.” Kişiler içinde kolajlara ilişkin yorumu, en fazla Ayşe yapmıştır ama o da bir süre sonra bilinçaltındaki duygularını yansıtmıştır. Akın metnini imgeli, şiirsel bir dille yazar; metinlerindeki anılarının merkezine unutamadığı aşkı “Süsen” i koyar. Gençliğinde yazar olmak isterken okur olan yazarın arkadaşı Erol, yaşamında birçok acılar yaşamış, uzun bir hastalık sürecinden sonra karısını kaybetmiş, alkollük olmuştur. Yazılarına ünlü yazarlardan alıntıyla başlar. Neden yazar olamadığına ilişkin sorgulamalar yapar. Yazamamasının en büyük nedenin edebiyat dünyasına güvenin kalmaması olduğunu ayırımına vardığını söyler. Fantastik bir kurgusu olan hayalle gerçeğin iç içe geçtiği kendi romanını yazarak oluşturur metnini. Kuzen Yağmur’un iç dünyasındaki korkularını, yazarla ortak geçmişlerini geçmişte yaşadığı acıları bilinç akışı yoluyla öğreniriz. Projeci yazarın üniversiteden arkadaşı Ali, resimlerin uyandırdığı çağrışımlarla geçmişteki aşkı Pervin’le olan anılarına döner. Karısını sevmemektedir, çok sevdiği çocuğunu, karısını anlatır, mutsuzdur. Psikolojide bilinçaltına ilişkin gerçeklere ulaşmanın yollarından biri de rüyalar. Bu nedenle romanda rüya motifi sık sık karşımıza çıkar. Ali’nin Pervin’i rüyasında görmesi ve rüyanın içeriği ve daha sonraki resimler Pervin’i hala unutamadığı gerçeğiyle yüzleştirir Ali’yi. Rüya motifi diğer kişilerde de karşımıza çıkar. Halil, projeci yazarın arkadaşı Ferhan’ın babasıdır. Günlük konuşma dilinde olduğu gibi sık sık soru cümlesi kullanır, sıkıcı geçen emeklilik günlerini, oğlu Ferhan’la ilişkisini, torununu, gelinini, hayallerini, pişmanlıklarını, kızgınlıklarını, mutsuzluklarını, ölümü...konuşur gibi doğal bir üslupla anlatır.

Kitap 7 rakamı üzerine kurgulanmıştır. Max Ernst’ün kolaj kitabının diğer adı “Yedi Ölümcül Elemen” tir. Kahramanlardan her biri bu 7 elementi sembolize eder. Yine kitapta Hıristiyanlıktaki 7 günaha da “gurur, müsriflik, şehvet, öfke, açgözlülük, tembellik, haset” göndermeler vardır.

Semra Kılıçtepe,

Murat Gülsoy’u daha önce hiç okumamıştım ,bu kitapla tanışmış olduk.

Pazar günü anlatıcılarımızla tanışma günüydü,onlar kadar ben de olayın nereye gideceğini ,nasil olacağını merak ettim ,bu arada 8. kişi olarak resmi inceledim,sonra okudum.Ali’yi ,Yağmur’u, Halil ’i, Deniz’i, Ayşe’yi, Akın’ı, Erol’u tanımaya çalıştım .

Pazartesiye geçince tekrar resmi inceledim ve ben resmin alt tarafında kıyamet gününü gördüm, sanki seyreden adam kadına bakarak bütün bunlara o mu sebep oldu diye düşünüyordu.

Ama 7 kişiden hiç biri böyle düşünmemişti. Hatta bazıları resmi anlatmıyorlardı. Okumaya başlayınca Kişilerin aynı sıralamayla devam etmediğini görüp ara ara pazar gününe dönüp bakmak gereğini duydum. Bu arada değişik hikayeleri olan bu insanlarla giderek daha da çok tanışmaya

başladım, Sali günü acaba kitabı böyle okuyacağıma kişileri tek tek okuyup bir roman değil de 7 ayrı Öykü mü okusam diye düşündüm, ama yapmadım. Ama hala kitabın bir roman mı yoksa 7 öyküden oluşan bir eser mi olduğuna karar veremedim ...

Murat Gülsoy yedi kişiyle yedi günde bize Türkiye gerçeklerini, anlatmak istediklerini, kahramanlarının ağzından çok güzel anlatmış. 7 kişinin 7 günlük anlatımlarıyla kendi gerçeklerimizle yüzleşiyoruz...

Kadın olmak, emekli olmak, sol görüşlü olmak, sevmek, ölüm, kadınsa korkular, batının gözünde orta Doğulu olmanın verdiği eziklik, bir öğretim görevlisi olan Ayşe'nin anlatımından bize gösterilmeye çalışılıyor, acaba gerçekten öyle mi diye kendimize sormamıza sebep oluyor .

Bu yedi günü okurken kitabımın sayfalarının içinde o kadar çok altı çizili sayfa bırakmışım ki, bunların bir kısmını yarın konuşacağımız düşünmüyorum,

Murat Gülsoy bu kitabıyla bize bildiğimiz ülke gerçeklerini, kendi fikirlerini roman kahramanlarının ağzından ,bir roman tadında vermek istemiş

Tabi bir de insanın anlatma ihtiyacı, acaba bizler (ben) böyle bir durumda neler yazardım diye düşünüyorum...

Meral Alkaya

Edebi metinler şiir olsun, hikâye olsun, roman olsun yoruma gereksinim duyar. Sadece edebi metinler mi? Sanat eserlerinin tümü için geçerlidir bu durum. Yorum yapan kişi olayları, durumları, varlıkları, kişileri, zamanı, mekânı ve her ne varsa yorumlarken heybesinden yararlanır. Herkesin heybesinde biriktirdikleri farklıdır. Dolayısıyla yorumlar da farklı olur.

Murat Gülsoy'un İstanbul'da Bir Merhamet Haftası romanı işte bu "yorum" meselesine dayanıyor. Yazar, bir şekilde bağlantısı olan kahramanlarına gönderdiği Max Ernst'e ait resimlerin kendilerinde bıraktığı etkiden yola çıkarak akıllarına geleni aralıksız, içlerinden geldiği gibi, otomatik olarak yazmalarını istiyor. Pazar günü başlayan bu yazma macerası aralıksız bir hafta boyunca devam ediyor. Böylece yedi kahramanın haftanın yedi günü yedi farklı resimden yola çıkarak yazdıkları yazılar romanı oluşturuyor. "Oh, ne güzel! Yazar yan gelip yatsın, bir cümle bile yazmadan bir roman sahibi olsun." diyesiniz gelebilir. Murat Gülsoy da böyle hissetmiş olmalı ki "Bu romanın beni en çok heyecanlandıran yanı yazarı değilmişim gibi hissediyorum. Hatta zaman zaman bu romandaki projeci yazar beni de bu projeye dâhil etseydi ben ne yazardım diye geçiriyorum içimden." diyerek kendini romanının dışında tutuyor.

Romanda kullanılan resimleri ister istemez okuyucu olarak siz de inceliyor ve anlamlandırmaya çalışıyorsunuz. Gerçeküstü sanat anlayışının temsilcisi olan Max Ernst 'in kolaj tekniğiyle oluşturduğu resimlerine bakan kahramanlar kendi ruhsal durumlarıyla alakalı olarak zihinlerinde oluşan imgeleri yazarın da isteğiyle art arda otomatik olarak yazarlarken farkına varmadan sürrealist bir davranış sergilemiş olurlar. Özellikle Akın'ın imgesel anlatımı ve Deniz'in noktalama kullanmadan yaptığı anlatım, farklılığıyla dikkati çeker.

Yazarın kahramanları içerisinde çevremde çok sık rastladığım emekli bir erkek tipi olan Halil, en doğal, en samimisiydi. Hayat tecrübesi, bilgisi, kültürü ile tam bir halk adamı. Tespitleri ve tepkileriyle hiç yabancı olmadığım bir tip. Yaşadığı yılların siyasi, sosyal, kültürel özelliklerini iyi değerlendiriyor. Kurduğu cümleler konuşma dilinden. Mizahi yönü de var. Bizimkiler dizisinden "Cemil'i hatırlattı bana biraz. Cemil de gördüğü olumsuzlukları gazeteye yazmakla tehdit ederdi çevresindeki insanları.

Kahramanlardan biri de yazarın üniversiteden arkadaşı Ali'ydi. İnsanların nasıl cinayet işlediklerini özellikle ülkemizde işlenen kadın cinayetlerinin hangi duygularla işlendiğini Ali'nin

Pervin'in kendisinden ayrılmak istemesinin ardından "O anda bir silahım olsaydı her yeri kan gölüne çevirebilirdim." İfadesinden anlamak mümkün. Normal görünen insanların aniden bir katile veya bir hırsıza dönüşebileceğini Ali bize gösteriyor.

Sanatçıların görüneni olduğu gibi yansıtmak, tekrara düşmek istememeleri onları arayışa sürükler. Yaşamın içinden malzemelerle yaşama ait olmayan şeyleri görüntüleyen gerçeküstücü ressam Max Ernst'in resimlerini kullanan Murat Gülsoy'un bu arayışı da beni deneysel romanla tanıştırmış oldu.